

GRUNDER INOM UNGDOMSFORSKNING

Youth Partnership

Partnership between the European Commission
and the Council of Europe in the field of youth

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

” Bästa läsare,

Vi gläds åt att kunna presentera ”ungdomsforskningens grunder”. Målet med denna korta text är att hjälpa läsaren uppnå en bättre förståelse för ungdomsforskningens syfte, omfattning och nytta. I texten beskrivs också hur olika intressenter både inom ungdomsområdet och inom övriga fält kan använda sig av ungdomsforskning. Textens syfte är inte att presentera vad som försiggår inom ungdomsforskning just nu, och inte heller att lyfta fram projekt inom ungdomsforskning, utan inriktningen är att diskutera följande frågor.

- ▶ *Vad är ungdomsforskning?*
- ▶ *Hur definieras ”ungdom”?*
- ▶ *Vilka är de teoretiska influenserna inom ungdomsforskning?*
- ▶ *Varför behöver vi ungdomsforskning?*
- ▶ *Vilka är de huvudsakliga typerna av och metoderna inom ungdomsforskning?*
- ▶ *Vad är deltagande ungdomsforskning?*
- ▶ *Vilket är förhållandet mellan ungdomsforskning och beslutsfattande?*
- ▶ *Vilka etiska faktorer behöver vi ta i beaktande vid ungdomsforskning?*
- ▶ *Vilka tankegångar har Europarådet och EU om ungdomsforskning?*
- ▶ *Vilka är de aktuella utmaningarna inom ungdomsforskning i Europa?*

Denna skrift syftar till att vägleda läsaren genom en kort, stegvis – och förhoppningsfull spännande – upptäckandeprocess.

Vi hoppas ni ska uppskatta att läsa texten!

Vad är ungdomsforskning?

Ungdomsforskning är ett tvärvetenskapligt område för vetenskaplig undersökning av ungas levnadsvillkor, där man använder sig av sociala, psykologiska, ekonomiska, politiska och kulturella perspektiv. "Ungdom" är en tillfällig fas i en persons levnadsbana, men är också en ständigt befintlig demografisk kategori med speciella och unika särdrag, och är som sådan ett ämne som är viktigt att studera. Detta är vad ungdomsforskningen gör. Det finns många perspektiv på ungdom, men ungdomsforskare ifrågasätter tanken att unga personer är "vuxna under utveckling". I stället studerar de flesta forskare unga personer som de är här och nu, inte som vad de kommer att bli, i termer av deras sociala identiteter, kulturer och förhållanden till samhällets grundläggande strukturer: familj, skola, arbetsmarknad, politik, media, marknad, religion och så vidare.

Ursprungligen var ungdomsforskningen nästan helt inriktad på att hantera problem förknippade med ungdomar, som brottslighet och arbetslöshet. En specifik forskningsinriktning ägnar sig också i dag åt "ungdom som ett problem", men denna har mestadels ersatts av en inriktning som strävar mot en allsidig förståelse av ungas upplevelser, roller, relationer, makt och övergångsfaser i en samhällskontext. Både Europarådet och EU-kommissionen har gett stöd för utvecklingen inom ungdomsforskning, inte minst genom EU:s och Europarådets ungdomssamverkan som inleddes 1998, vilken också uppmuntrar en nära relation till beslutsfattande och praktisk verksamhet.

Hur definieras "ungdom"

Ungdom förstås ofta som en övergångsperiod till ett självständigt liv: från lärande till arbete, från beroende till självständigt liv osv. Detta är en socialt konstruerad idé, vilket innebär att ungdom inte är något orubbligt och absolut, utan begreppet är något som skapas och förstås varje gång det används. Vad vi definierar som "ungdom" varierar beroende på tid och plats. Olika samhällen har definierat "ungdom" på mycket olika sätt. Detta kan exemplifieras med de åldrar då olika aktiviteter blir lagliga – exempelvis skiljer sig åldern för att få rösta, dricka alkohol, ha sex med samtycke, att betraktas som straffrättsligt ansvarig och så vidare åt i olika länder. I dag används ofta åldersintervallet 15–29 år för ungdom i Europa. Inom EU-programmet Erasmus+ Ungdom tillhandahålls möjligheter för ungdomar i åldrarna 13–30 år. De flesta aktiviteter inom Europarådets ungdomssektor är tillgängliga för unga i åldrarna 18–30 år, med vissa undantag. I sin statistik definierar FN ungdom som personer i åldrarna 15–24 år.

Varför behöver vi ungdomsforskning?

För det första är unga en viktig del av vårt samhälle och vi har en moralisk skyldighet att förstå deras verklighet på ett systematiskt sätt. För det andra är det nödvändigt för att förstå hur unga bidrar till samhällsomvandlingar, och hur externa förhållanden påverkar deras liv. För det tredje behöver ansvariga veta om de åtgärder de utformar avseende styrdokument, insatser, program, projekt, aktiviteter och så vidare rimligen kan förväntas göra nytta, och i så fall i vilken omfattning. Sedan kan nyttans omfattning kontrolleras för att illustrera påverkan. Utan att ha en naiv syn på de sätt vilka policydokument och arbetsmetoder faktiskt utformas hävdar vi att gedigen kunskap om och från ungdomar erbjuder en bättre grund än ideologi eller intuition.

Teoretiska influenser inom ungdomsforskning

Ungdomsforskning är genuint tvärvetenskaplig: ämnen som psykologi, sociologi, statsvetenskap, socialpolitik, kultur- och genusstudier, antropologi och pedagogik har alla bidragit till dess utveckling på något sätt. Den bygger på en mångfald av teorier och tillvägagångssätt. Vi tar upp några av dem här för att du ska kunna fördjupa din kunskap genom vidare studier. Tidiga psykologiska teorier tenderade att lägga fokus på barns utveckling, men inbegrep även idéer om levnadsstadierna efter barndomen. Senare förhållningssätt har fokuserat på individualisering, risker, motståndskraft och egenmakt. Exempelvis har Beck och Giddens teorier inom sociologi haft ett djupgående inflytande på ungdomsstudier.

Vilken typ av forskning påverkar främst politikens utformande?

Forskning kan baseras på kunskap som inhämtats genom direkt observation och mänsklig interaktion, vilket kallas primär empirisk forskning, eller så kan den baseras på textanalys, vilket kallas sekundär forskning. När forskningen riktas mot politiska insatser effekter brukar resultaten kallas för utvärdering, uppföljning eller konsekvensstudie.

■ Forskningsdesignen syftar till att upplysa beslutsfattare om vad som fungerar, vad som verkar lovande och vad som inte fungerar. Det vill säga att varje forskningsfråga kan angripas på olika sätt och att man måste förstå användningsområdena och begränsningar för inhämtade resultat. Forskare föredrar ofta en viss typ av resultat och specialiserar sig på en viss typ av metodologi. Metoder som enkätundersökningar, fokusgrupper och semistrukturerade intervjuer är alla lämpliga sätt att samla in data och kan hjälpa oss att förstå ungdomsrelaterade frågor. Men de olika metoderna ger olika slags data (enkelt uttryckt statistik eller citat) och därmed tenderar de att användas för olika typer av forskningsfrågor. Hur som helst ger de alla evidensbaserade resultat. Sådana resultat kallas ibland för "evidensbaserade", "forskningsbaserade", "bevisgrundade" eller "kunskapsunderbyggda".

■ Det finns traditioner såväl av kvantitativa som av kvalitativa metoder inom ungdomsforskning.

■ Kvantitativ forskning verifierar oftast uppställda hypoteser. Datainsamling görs efter noggranna förberedelser och tester av de valda verktygen, exempelvis ett frågeformulär. Kvantitativ forskning ger numerisk information och levererar – om den utförs på ett visst sätt – resultat som kan tillämpas på befolkningen som helhet, inte bara på de personer som besvarat frågorna. Det är också möjligt att utföra kvantitativ forskning på redan befintliga data som samlats in i administrativt syfte, exempelvis data om utbildningsresultat, hälsa och skatter. Statliga myndigheter samlar återkommande in sådana data och de används alltmer av forskare, i vissa fall kopplat till andra undersökningsdata. Slutligen används omfattande dataset inom det relativt nya området ”stordata”, som kan ha inhämtats från sociala medier eller som geokodad information (exempelvis om brott), tillsammans med komplexa matematiska modeller för att borra sig in i data och söka efter mönster.

■ Kvalitativ forskning är ofta undersökande och genererar hypoteser. Den tenderar att vara mer öppen för oförutsedda resultat än forskning via frågeformulär. Den kan vara interaktivt utformad: datainsamling och tolkning är ofta parallella processer som kan påverka varandra. Emellertid får en kvalitativ forskningsdesign inte vara en ursäkt för bristande struktur eller bekräftande av befintliga idéer. Forskare behöver identifiera och ta hänsyn till sina egna fördomar, alltså tankar som vi alla bär på och som styr vårt sätt att tänka och se på världen utan att vi är medvetna om det, och aktivt söka efter möjligheter att eliminera de existerande fördomarna under arbetet i fält.

■ Några metoder för kvalitativ datainsamling som är användbara inom ungdomsforskning presenteras nedan.

- ▶ Intervjuer är en särskild form av konversation med en eller två personer (parintervjuer) med överenskommet syfte, struktur och tidsram. De kan vara semistrukturerade – med en uppsättning överenskomna frågor eller teman, eller mer öppna och samtalande.
- ▶ Fokusgrupper är organiserade diskussioner med en begränsad grupp människor. De möjliggör för forskare att utforska hur medlemmarna i en grupp resonerar om en fråga, vilka åsikter och idéer som finns, och de motstridigheter och variationer som förekommer inom en viss grupp vad det gäller åsikter samt personernas erfarenheter och vanor. En fokusgrupp utformas ofta så att den består av medlemmar med vissa gemensamma nämnare (ålder, kön, klass eller dylikt), vilket ger mindre spridning.
- ▶ Fallstudier är djuplodande beskrivningar av en process, erfarenhet eller struktur i en viss organisation eller grupp. Vid fallstudier används vanligen en blandning av kvantitativa och kvalitativa datainsamlingsmetoder för att besvara en kombination av frågor av typerna "vad" och "varför".

■ Om mängden data är stor kan programvara användas för analysarbetet. Men oavsett hur användbara de valda verktygen är kan programvara inte på egen hand tillhandahålla en tolkning. Forskaren förblir det viktigaste instrumentet inom kvalitativ forskning.

■ Ingen metod kan i sig garantera kvalitet. Såväl en kvalitativ som en kvantitativ forskningsdesign måste beskrivas utförligt i analysen för att säkerställa att läsare till fullo kan förstå vad som gjorts och varför, och i vissa fall även upprepa den utförda forskningen. Ett obligatoriskt avsnitt i alla forskningsrapporter gäller deras begränsningar och besvarar frågan: på vilka sätt kan våra tolkningar vara felaktiga?

Deltagande forskning

I många fall – och efter noggrann analys av möjligheter och risker med ett sådant val – kan forskare inom ungdomsområdet välja att utföra deltagande forskning. Syftet med deltagande forskning är att ge unga personer möjlighet att aktivt ta del i alla faser av en forskningsprocess. En deltagande forskningsprocess syftar till att först identifiera de problem en grupp står inför, samt deras ursprung och orsaker, för att sedan definiera den förändring som forskningsprojektet vill uppnå. Med opartisk vägledning vinner deltagarna gradvis kontroll över forskningsagendan, definierar forskningsfrågorna och väljer de lämpligaste forskningsmetoderna, exempelvis deltagande aktionsforskning, photo voice, historieberättande, deltagande rollspel eller element av socialt rollspel. Utöver detta kan deltagarna – med undervisning och stöd från en forskargrupp – få lära sig hur de ska analysera insamlade data och dra slutsatser av forskningsprocessen. Dessa slutsatser kan sedan användas när man kontakter olika berörda parter – exempelvis offentliga myndigheter eller andra samhällsaktörer – och efterfrågar stöd för den planerade förändringsprocessen.

Uppföljning och utvärdering av ungdomspolitik och arbetsmetoder

Uppföljning och utvärdering är forskningsbaserade processer som utvärderar tillämpningen av program och politikens mål och syften. Uppföljning är en kontinuerlig process som säkerställer adekvat tillämpning av insatser och arbetsmetoder, medan utvärdering vanligtvis utförs vid specifika faser.

■ Initiala utvärderingar utförs under de tidiga stadierna av en process och analyserar dess förväntade påverkan i syfte att optimera dess tillämpning.

■ En utvärdering efter halva tiden bör lämpligen utföras av en extern expertgrupp som bedömer processens framsteg. Vid en utvärdering efter halva tiden kan man, om så är lämpligt, föreslå anpassning eller revidering av mål baserat på vunna erfarenheter eller på externa faktorer.

■ En slutlig utvärdering är en oberoende bedömning som måste utföras av en extern expertgrupp. Dess syfte är att bedöma till vilken grad processens mål och syften har uppnåtts.

■ Stater utformar ofta nationella ungdomsstrategier som är baserade på initiala utvärderingar och som omfattar uppföljning och utvärderingar efter halva tiden och i slutänden.

■ Konsekvensanalyser utvärderar effekterna av policyinsatser, strukturer och tjänster. I en konsekvensanalys kan man presentera slutsatser om den faktiska situationen av ett lands eller områdes ungdomssektor och ge konkreta förbättringsförslag.

■ Experimentell forskning och randomiserade kontrollerade studier kan också användas för att utvärdera policyinsatser.

Etik

Etiska frågor handlar i hög grad om skyddande av data och om informerat samtycke, vilket innebär att deltagare i forskningsprojekt ska få god och lämplig information om studiens omfattning och effekter¹ samt om det egna deltagandet, och dessutom informeras om möjligheten att avbryta sin medverkan under den pågående forskningsprocessen. Etiska principer ska iaktas under hela forskningsprocessen: från val av inriktning och forskningsfrågor till beslut om metoder, tolkning och användning av resultat. Stora etiska utmaningar uppkommer när man utför forskning på utsatta grupper, exempelvis barn, minoriteter och unga med funktionshinder. Oavsett påståenden om objektivitet kan forskare i alla studier påverkas av sina erfarenheter, åsikter, fördomar och personliga livsåskådningar som leder till subjektivitet. Subjektivitet inom forskning behöver uppmärksammas och motverkas. Ett annat etiskt övervägande är att man undviker brott mot forskningsintegriteten, vilket i synnerhet innebär att man inte fabricerar data, förfalskar material och plagierar, alltså använder någon annans arbete utan att tillkännage författaren.

1. Informerat samtycke Formulär Mallar, www.who.int/rpc/research_ethics/informed_consent/en/, åtkommet 2019-01-29.

Europeisk nivå: policyers kontext och relevans

Europarådet pekade formellt ut ett behov av ungdomsforskning år 1967 i den parlamentariska församlingens order nr 265. Europarådet bekräftade ungdomsforskningens roll som ett huvudelement i ungdomssektorns arbete med att bygga upp kunskap om ungas levnadsvillkor i Europa i Declaration on the Future of the Council of Europe Youth Policy – Agenda 2020² (deklaration om framtiden för Europarådets ungdomspolitik – agenda 2020), samt i ministerkommitténs resolution CM/Res(2008)23 om Europarådets ungdomspolitik.³ Europarådet främjar kunskapsbaserad ungdomspolitik och samverkan mellan ungdomsforskare, beslutsfattare och de som arbetar på fältet.

■ EU-kommissionen fastställde "större förståelse av ungdomen" som ett av sina fyra prioriterade områden i sin vitbok "A new impetus for European youth"⁴ (en ny drivkraft för europeisk ungdom), antagen 2001, vilken har som ett av sina syften att öka kunskapen i ungdomsrelaterade frågor genom ömsesidigt lärande och samverkan mellan EU:s medlemsstater. Betydelsen av bättre kunskap om ungdomar bekräftades genom EU Strategy for Youth: Investing and Empowering⁵ (EU-strategi för ungdomar: satsa på ungdomars egna möjligheter) för 2010–2018, då EU:s första ungdomsrapporter gavs ut. EU:s ungdomsstrategi 2019–2027⁶ pekar också på evidensbaserat beslutsfattande och kunskapsbyggande som värdefulla strategiska tillämpningsåtgärder.

■ EU:s och Europarådets ungdomssamverkans roll för kunskap om ungdomar hade sitt ursprung i 2003 års forskningsöverenskommelse mellan EU-kommissionen och Europarådet. EU:s och Europarådets ungdomssamverkan har nu "bättre kunskap" om ungdomar som ett av sina specifika och permanenta mål, med fokus på att samla in och analysera data om unga, använda kunskap till att bidra till kvalitetsutveckling inom ungdomspolitik och arbetsmetoder, samt att göra denna tillgänglig online och i forskningspublikationer i serien Youth Knowledge (kunskap om ungdomar).

2. www.coe.int/en/web/youth/agenda-2020.

3. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2245.

4. COM (2001) 681, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11055>

5. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009DC0200&from=EN>.

6. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14080-2018-INIT/en/pdf>.

Utmaningar och kvarstående frågor

Många nätverk och organisationer arbetar för att skapa utrymme för europeisk ungdomsforskning, genom direkta insatser eller nätverksbyggande projekt: från det tidigare nämnda EU:s och Europarådets ungdomssamverkan⁷, till European Sociological Association och dess grupp RN30 – Youth & Generation⁸ (ungdom och generation), till International Sociological Association och dess kommitté RC34 Sociology of Youth⁹ (ungdomssociologi), till RAY – Research-based Analysis and Monitoring of Erasmus+: Youth in Action Programme¹⁰ (forskningsbaserad analys och övervakning av Erasmus+ Ung och Aktiv). Då de flesta ungdomsforskare verkar på nationell eller lokal nivå är det viktigt att även bjuda in yngre ungdomsforskare att delta i en dialog på europeisk nivå. Detta kan ge motivation för forskare från centrala, östra och södra Europa – där ungdomsforskningen antingen är något nytt, underfinansierad eller begränsas av små möjligheter till internationellt samarbete.

Verksamma inom ungdomspolitik och i ungdomsarbete i Europa blir i allt högre grad medvetna om betydelsen av att omfatta ett kunskapsbaserat tillvägagångssätt, och att gedigen forskning måste ligga till grund för beslut och för utvärdering av politikens genomförande i praktisk verksamhet. Striktare användning av metoder, involverande av fler unga i viktiga forskningsprojekt om ungdomar och samverkan med ungdomsforskare i alla faser av beslutsfattande och praktisk verksamhet, från behovsanalys och utformning av vägledande frågor till tillämpning och utvärdering, kan ytterligare stärka detta förhållningssätt.

7. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/research>.

8. <https://www.isa-sociology.org/en/research-networks/research-committees/rc34-sociology-of-youth/>.

9. <https://www.europeansociology.org/research-networks/rn30-youth-generation>.

10. <https://www.researchyouth.eu/>

Vidare läsning

Bray J. med flera (2014), [Ethics and Research with Young People in Challenging Contexts](#), CYCC Network, Halifax, NS.

Chisholm L. med flera (2011), [EUROPEAN YOUTH STUDIES Integrating research, policy and practice](#), att hämta 7.1 – M.A. EYS Reader, Innsbruck.

Creswell J. W. (2009), [Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches](#), Sage, Thousand Oaks.

Denstad F. Y. (2009), [Youth Policy Manual How to develop a national youth strategy](#), Europarådets förlag.

Europeiska kommissionen (2014), ["Regional and Urban Policy – Guidance document on monitoring and evaluation"](#), Bryssel.

Gambrill E. (2003) ["Evidence-based practice: Sea change or the emperor's new clothes?"](#) Journal of Social Work Education (39), s. 3-23.

May T. (2001), ["Social Research – Issues, methods and processes"](#), McGraw Hill: Open University Press, 3:e utgåvan.

Europeiska kommissionens och Europarådets ungdomssamverkan, ["Glossary on youth"](#).

Europeiska kommissionens och Europarådets ungdomssamverkan (2017). Symposium ["Youth policy responses to the contemporary challenges faced by young people"](#).

Patton M.Q. (2015), [Qualitative Research & Evaluation Methods. Integrating Theory and Practice](#), Sage, Thousand Oaks.

Urban Justice Center (2010), ["Community Development Project Research and Organizing Initiative"](#), [Research for Organizing Toolkit Facilitator's Guide and Toolkit](#).

Forskning om ungdomar erkänns i allt större omfattning som en viktig del av effektiv och resultatinriktad politik och praktisk verksamhet. För att göra forskningen mer tillgänglig och mer använd strävar denna korta text – skriven av medlemmar i Pool of European Youth Researchers (gruppen för europeisk ungdomsforskning) under ledning av EU:s och Europarådets ungdomssamverkan – till att hjälpa läsaren nå en bättre och omedelbar förståelse för syftet, omfattningen och nyttan av forskning om ungdomar. Den tar också upp också hur olika aktörer inom ungdomsområdet, och utanför, kan dra nytta av ungdomsforskning. Textens syfte är inte att presentera vad som försiggår inom ungdomsforskning just nu, och inte heller att lyfta fram projekt inom ungdomsforskning, utan fokus är på att diskutera specifika frågor som: Vad är ungdomsforskning? Vilka är de teoretiska influenserna inom ungdomsforskning? Varför behöver vi ungdomsforskning?

Författarna önskar genom denna publikation föra forskningen om ungdomar närmare och göra den mer åtkomlig för alla aktörer inom ungdomsområdet i och utanför Europa.

<http://youth-partnership-eu.coe.int>
youth-partnership@partnership-eu.coe.int

Europarådet är kontinentens ledande organisation för de mänskliga rättigheterna. Det består av 46 medlemsstater, inklusive samtliga medlemmar av Europeiska unionen. Alla medlemsstater i Europarådet har undertecknat den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), ett fördrag som syftar till att skydda de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatsprincipen. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) övervakar genomförandet av Europakonventionen i medlemsstaterna.

www.coe.int

Europeiska unionens medlemsstater har beslutat att förena sina kunskaper, resurser och öden. Tillsammans har de byggt en zon med stabilitet, demokrati och hållbar utveckling som upprätthåller kulturell mångfald, tolerans och individens friheter. EU är fast beslutet att dela sina framsteg och värden med länder och personer utanför unionens gränser.

<http://europa.eu>

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE